

Pas a desnivell

Bola de cristall

Cada any, en acostar-nos a les dates de finals d'exercici, els astròlegs s'exciten i comencen a fer vaticinis per als dotze mesos que són a punt d'iniciar-se. En referir-me als astròlegs potser simplifico massa, perquè en realitat tinc al pensament fetillers, bruixes, encantadors, endevinaires, tota la gamma d'especialistes que diu que veuen venir els esdeveniments valent-se d'art, de ciència o d'uns dots poc o molt sobrenaturals notables per la seva raresa.

Els astròlegs —i els altres que he esmentat— no poden evitar una feblesa molt humana: presumeixen. Mentre programen les desgràcies per a l'any que ve, no s'obliden mai de recordar-nos els seus encerts en predir les desgràcies ocorregudes durant l'any a punt d'escolar-se. Ells ja ens havien dit que tal o tal personatge d'edat provectora i salut estantissa es morirà pròximament. I que algunes catàstrofes naturals o artificials afligirien un o més indrets del nostre planeta, que hi hauria fortes convulsions polítiques i socials, i guerres petites i mitjanes, sense oblidar que s'aguditzaria la crisi econòmica mundial. No es pot negar la seva clarividència i el dret que tenen de vantar-se'n. Jo mateix, que procuro vigilar-me la vanitat, no em puc estar de fer públic que tot això també ho havia previst.

Acabo de llegir que un dels nostres professors més il·lustres en ciències ocultes ha recalcat, amb un legítim orgull, que ell havia fet l'anunci anticipat de les inundacions que ens han perjudicat i entristit. Doncs ocorre que jo també en vaig tenir la intuïció, i si això té mèrit, reclamo la part que em toca. Però em freno, procuro ésser realista. El cert és que com a profeta no em trobava sol. Els veïns de replà, l'adroguer de la cantonada i el quiosquer que cada matí em ven els diaris, compartien amb mi una preocupació que era motiu de converses quotidianes. El quiosquer, que és un home intel·ligent i ple de bon sentit, em deia: «Aquesta sequera que patim la pagarem dues vegades: ara perquè no plou gens, i després perquè plourà massa».

Voldria aclarir que no tinc res contra els astròlegs. Més aviat m'atreuen, potser perquè vaig passar una bona part de la meua infantesa a pagès, en una masia allada on, durant les llargues vetlles d'hivern, prop de la gran llar de foc, els temes predilectes de coHoqui giraven a

l'entorn de fets meravellosos, com ara aparicions, fantasmes i pressentiments. Tanmateix, no era mai absent una aguda sagacitat camperola —una saviesa acumulada en el transcurs dels segles— i recordo que la meua àvia materna solia recitar-me sentenciosament:

*Allà dalt, no sé on,
hi ha un sant, no sé pas quin,
que dient-li no sé què
es guanya no sé quant*

La meua àvia era molt religiosa. Tenia a la seva alcova una escaparata amb una gran imatge voltada d'estampes de sants, sempre amb xinxetes enceses. El seu escepticisme, per tant, no era degut a falta de fe, sinó —potser— a experiències heretades per una acumulació de generacions. Ignoro si la transcripció de les paraules de la meua àvia és correcta. Ella les deia com si llegís poesia i a mi m'entraven com el peu d'una auca, d'aquells que no tenen manies de mètrica. Però deu haver-hi més que això, perquè m'ha quedat present. És possible —dic jo— que es tracti d'un pòsit de vella prudència, per l'estil del que fa que Nostradamus mantingui l'interès i venci el pas del temps. Nostradamus torna a estar de moda, sobretot a França, on un llibre que conté interpretacions de les seves profecies ha obtingut altíssimes xifres de venda. El secret, penso, és aquest: deixar moltes finestres obertes a la interpretació,

perquè cadascú pugui entrellucar el paisatge que vol veure. Els mexicans se serveixen d'una màxima que sembla obscura, però és claríssima: *Puede ser que sí o puede ser que no. Però lo más seguro es que quien sabe... Cautas, fan el joc tirant la moneda enlaire. Miraculosament, la peça té tres cares: l'anvers, el revers i una altra d'invisible —però que hi és—, una reserva molt astuta, com si fos una pòlissa d'assegurança contra riscos imprevistos.*

Els qui se sentin cridats a exercitar els dons profètics es poden lluir. L'any 1983 serà difícil, amb tendència a endanyar tots els problemes. Els vaticinis de l'escriptor txec Karel Capek, inventor de la paraula robot, es compliran una mica més i la robotització progressiva del món anirà deixant gent sense feina, enmig de l'estupor dels pensadors ben intencionats que encara s'entesten a retocar antics models de societat, incapaces d'imaginar-ne de nous. A vegades fan tómer que no poden donar més de si.

Nosaltres (ni caldrà dir-ho) les passarem morades. La transició-transacció, amb el seu posat de cataplasma, continuarà portant el carro pel pedregar. Hi ha, però, aquella espurna d'esperança que diuen que no s'ha de perdre mai. La moneda —devaluada, això sí— encara pot caure de cantell. ● PERE CALDERS